

Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van

XXX, hierna te noemen: Klagster

tegen

XXX gevestigd te XXX, hierna te noemen: de Distribiteur

met betrekking tot

de audiovisuele productie: de serie **'The Healing Powers of Dude'**, gezien op de video on demand dienst 'XXX' op 23 december 2020, hierna te noemen: de Serie

1. De procedure

Klagster heeft op 23 december 2020 een klacht ingediend over de Serie.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

Omdat de Serie thans nog (steeds) te zien is op de video on demand dienst van de Distribiteur heeft de Klachtencommissie ervoor gekozen deze klacht op grond van artikel 7 van het Klachtenreglement in een spoedprocedure te behandelen.

De Distribiteur heeft op 8 januari 2021 zijn verweer ingediend.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld tijdens haar zitting van dinsdag 12 januari 2021.

Op de zitting zijn mevrouw XXX en mevrouw XXX namens de Distribiteur verschenen. Klagster heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om haar standpunt op de zitting nader toe te lichten.

2. De bestreden audiovisuele productie

De Serie betreft een familieshow over de 11-jarige jongen Noah met een sociale-angststoornis, die naar de middelbare school moet gaan, waar hij tegenop ziet. Hij put kracht uit zijn band met zijn emotionele-hulphond Dude.

Op basis van artikel 10.1 van het Algemeen Reglement kunnen aangesloten partijen volstaan met het beoordelen van series op basis van een steekproef, met dien verstande dat de aangesloten partijen verantwoordelijk blijven voor iedere openbaarmaking van elke aflevering van de serie.

De beoordeling van de serie wordt, op basis van artikel 10.4 van het Algemeen Reglement, bepaald door de zwaarst geclassificeerde aflevering(en), waar de hoogste leeftijdsclassificatie en de bijbehorende inhoudsclassificaties uit zijn voortgevloeid.

De Distributeur heeft de afleveringen 1 (Tweede Stap in het Klaslokaal), 3 (Gamen) en de laatste aflevering 8 (Ik zal er zijn) van de Serie op 3 oktober 2019 op basis van een steekproef geclassificeerd met behulp van het op dat moment geldende classificatieformulier en is uitgekomen op de classificatie 'Alle Leeftijden'.

3. De klacht

De klacht heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld en angst. Klaagster geeft aan dat de Serie (meer specifiek de afleveringen 4 en 6) in ieder geval te eng is voor kinderen onder de zes jaar, en misschien ook wel voor kinderen onder de negen jaar. Klager stelt onder meer dat er vrij enge gezichten in beeld komen en noemt hierbij als voorbeeld de scènes waarin de kijker de fantasie van de hoofdpersoon ziet. In deze scènes komen soms zombie personen in beeld, of een soort trollen die afgeleid lijken van de film Lord of the Rings.

4. Bureau

Het Bureau van NICAM heeft de Serie geclassificeerd op 9 jaar vanwege angst vanwege de naar haar oordeel zwaarst geclassificeerde aflevering van de Serie, te weten aflevering 6. Omdat er een verschil van twee of meer leeftijdscategorieën bestaat tussen de classificatie door de Distributeur en het Bureau, is de klacht op grond van artikel 3.3 onder b van het Klachtenreglement – zonder voorafgaande bemiddeling – voorgelegd aan de Klachtencommissie, hetgeen de Distributeur is medegedeeld.

5. Het verweer

In het verweerschrift voert de Distributeur, verkort en zakelijk weergegeven, het volgende aan.

De Serie is met behulp van het Kijkwijzer Classificatiesysteem geclassificeerd op de leeftijdscategorie 'Alle Leeftijden'. De Serie bevat volgens de Distributeur veelvuldig komische momenten met fantasie-elementen en personages die overduidelijk niet echt zijn. Volgens de Distributeur bevat de Serie slechts een enkele keer duidelijk onrealistische fragmenten, die aan de kijker moeten overbrengen hoe Noah de wereld om zich heen beleeft met als doel bij de kijker begrip te creëren ten aanzien van Noah's angsten.

De Distributeur heeft na ontvangst van de klacht de Serie nogmaals beoordeeld. Na beoordeling van de desbetreffende afleveringen 4 en 6, tezamen met alle andere afleveringen, in aanmerking genomen de richtsnoeren van Kijkwijzer en een vergelijking met soortgelijke producties, is de Distributeur tot de conclusie gekomen dat de Serie geclassificeerd zou moeten worden op de leeftijd van 6 jaar vanwege angst.

De Distributeur licht per categorie zijn standpunt toe:

Griezeleffecten (vraag 3.4.1 en 3.4.2)

De Serie voldoet volgens de Distributeur niet aan de criteria voor griezeleffecten en valt in het bijzonder niet onder het genre horror. De Distributeur stelt op basis van de richtsnoeren van het Bureau ten aanzien van griezeleffecten vastgesteld te hebben dat er geen tastbaar gevaar is.

De zombies in aflevering 6 zijn volgens de Distributeur overduidelijk fantasiewezens en komen alleen voor in de korte momenten van mentale onrust bij Noah, welke fragmenten een rode draad vormen in de Serie. Op deze momenten is er volgens de Distributeur slechts sprake van zeer lichte spanning bij het publiek, aangezien zij immers weten dat Noah in het echt veilig is. Elke spanningsboog is daarnaast dermate kort dat er geen kans bestaat dat kijkers 'serieuze angstgevoelens' zullen ervaren. De productie geeft een voorspelbaar signaal aan het publiek wanneer het van de realiteit overgaat naar de wereld in Noah's hoofd, kinderen begrijpen zo hoe Noah zich voelt.

De Serie is volgens de Distributeur vergelijkbaar met angst elementen in de producties "Charlie en de chocoladefabriek" en "We can be heroes" met de leeftijdsclassificatie van 6 jaar.

Alledaagse omgeving (vraag 3.12.1), onrealistische personages (vraag 3.12.2) en dreigende wezens (vraag 3.13.1)

Ten aanzien van de antwoorden op de vragen 3.12.1, 3.12.2 en 3.13.1, die allen zien op onrealistische of dreigende wezens en de alledaagse omgeving, erkent de Distributeur dat er zich - hoewel van zeer korte duur - inderdaad onrealistische wezens (zoals zombies) bevinden in een alledaagse omgeving. Door een bevestigend antwoord op voornoemde vragen komt de Serie uit op een leeftijdsclassificatie van 6 jaar vanwege angst.

Daarnaast somt de Distributeur een aantal producties die zijn geclassificeerd zijn op 9 jaar vanwege angst op, om aan te tonen dat de angsteffecten in deze producties niet in lijn zijn met de angsteffecten in deze Serie.

Tot slot geeft de Distributeur aan de bezwaren ten aanzien van de classificatie van 'Alle Leeftijden' te begrijpen, maar meent de Distributeur dat een leeftijdsclassificatie van 9 jaar onjuist zou zijn en niet consistent is met de richtsnoeren van het Bureau. Op basis van nader onderzoek, is de Distributeur ervan overtuigd, dat de Serie moet worden vastgesteld op leeftijdsclassificatie 6 jaar vanwege angst.

6. De mondelinge behandeling ter zitting

Tijdens de mondelinge behandeling heeft de Distributeur zijn standpunt nader toegelicht en daarbij volhard.

De Distributeur erkent dat er angstaanjagende beelden zichtbaar zijn in de Serie maar geeft aan dat deze beelden slechts van korte duur zijn.

De Distribiteur vindt dat bij het classificeren van de Serie in acht moet worden genomen dat de Serie een komische context heeft en beoogt kinderen te informeren over mentale problemen waar normaliter niet veel over wordt gesproken, zoals in dit geval sociale angststoornissen. De beelden van vreemde wezens moeten dan ook worden gezien in het perspectief van het verhaal. Noah heeft angsten, maar die zijn niet reëel en het komt steeds weer goed met hem.

De Distribiteur voelde zich genoodzaakt om ook korte scènes met de impact van de sociale angststoornis van de hoofdpersoon te laten zien. Volgens de Distribiteur relateren kinderen zich weliswaar tot (de gevoelens van) de hoofdpersoon maar hebben de kinderen geen angstgevoelens als gevolg van griezel- en/of horror effecten, omdat ze de achtergrond van de angstgevoelens van Noah kennen, ze weten dat de beelden niet echt zijn. Daarom is de Distribiteur van mening dat de vragen of er sprake is van (hevige) griezeleffecten met ‘nooit’ moeten worden beantwoord. Daarbij geeft de Distribiteur nog aan dat deze Serie in de kern een familiekomedie is.

Dit in tegenstelling tot de voorbeelden die bij deze vragen in de vragenlijst en/of door de klager (Lord of the Rings) worden gegeven. Deze films zijn van een andere genre (griezel of horror) en/of bevatten veelvuldig beelden van griezelige wezens. In deze Serie zijn weliswaar korte enge beelden zichtbaar maar het is duidelijk dat de griezelige wezens onrealistisch zijn en ook weer zullen verdwijnen. Daardoor is er geen vergelijkbaar gevoel van angst en/of niveau van griezel- of horror effecten.

Dit bijvoorbeeld ook in tegenstelling tot de film The Witches, waarbij de kinderen in muizen veranderen en dit gedurende de hele film zo blijven en de enge heksen telkens weer in beeld verschijnen. Deze personages komen realistisch over en zijn daardoor ook geloofwaardig voor jongere kinderen. In deze Serie is het voor kinderen – van welke leeftijd dan ook – duidelijk dat de fantasieën van de hoofdpersoon niet echt zijn en ook weer voorbijgaan.

De Distribiteur vindt tot slot dat het voor ouders niet duidelijk is als deze Serie binnen dezelfde griezel- en/of horror categorie valt als films zoals Goosebumps en the Witches. Volgens de Distribiteur valt deze Serie binnen de leeftijdscategorie van 6 jaar vanwege angst.

7. Het oordeel van de Klachtencommissie

De klacht gaat in het bijzonder over de angstwekkende scènes in de afleveringen 4 en 6 van de Serie waarin de fantasie van de hoofdpersoon zichtbaar is. De Klachtencommissie zal thans beoordelen aan de hand van de klacht of de door de Distribiteur aan de Serie gegeven classificatie van ‘Alle Leeftijden’ juist is.

De Klachtencommissie past daartoe zelf het classificatieformulier op de onderhavige productie toe. Hierbij wordt geclassificeerd wat de kijker ziet en niet wat de producent/distributeur heeft beoogd met de Serie. Hieronder behandelt zij de relevante vragen.

Angst

In de inhoudscategorie angst gaat het in dit geval om de volgende vragen.

Vraag 3.4.1 ‘Komen er griezeleffecten in de productie voor?’ en ‘Zijn de griezeleffecten hevig?’

De toelichting bij deze vragen is als volgt: “[..] *Griezeleffecten kunnen meer of minder hevig zijn. Minder hevige griezeleffecten leiden tot lichte spanning en angstgevoelens en niet tot intense angst zoals het geval is bij hevige griezeleffecten. Bij hevige effecten gaat het vaak om zogenoemde horror- of thriller effecten*”.

De Klachtencommissie stelt voorop dat zij, gezien de inhoud van de klacht, waarin specifiek afleveringen 4 en 6 worden genoemd, zich tot die afleveringen zal beperken.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is er in beide afleveringen sprake van griezeleffecten. Deze griezeleffecten komen naar voren in respectievelijk de scènes uit aflevering 4 waarin personages uit de Serie transformeren in elf- en trolachtige wezens en de scènes uit aflevering 6 waarin zombie-achtige wezens verschijnen. Deze scènes wekken angst op bij kinderen.

De griezeleffecten komen duidelijk naar voren in het uiterlijk van de trol-achtige wezens uit aflevering 4 en de zombie-achtige wezens uit aflevering 6, deze figuren zien er eng en griezelig uit. Ook praten en lachen de (getransformeerde) wezens met een enge stem en is er tijdens de scènes in beide afleveringen spannende muziek te horen.

Daarbij neemt de Klachtencommissie in aanmerking dat het in – tegenstelling tot hetgeen de Distributeur stelt – voor jongere kinderen niet altijd direct duidelijk is dat de fantasieën van de hoofdpersoon niet echt zijn en ook weer voorbijgaan. Uit onderzoek blijkt dat jonge kinderen (rond de leeftijd van zes jaar) moeite hebben om een goed onderscheid te maken tussen werkelijkheid en fantasie in media.

Het feit dat de overgang van de realiteit naar de wereld van Noah wordt “aangekondigd” maakt dat niet anders. Jonge kinderen verbinden aan het door de Distributeur genoemde signaal niet zonder meer de conclusie dat wat er nu gaat gebeuren “niet echt is”, Hetzelfde geldt voor de achtergrond van de fantasiebeelden. Jonge kinderen realiseren zich bij het zien van die beelden, niet altijd de achtergrond, daargelaten of ze de achtergrond hebben begrepen.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is er in bovengenoemde afleveringen sprake van griezeleffecten en dient vraag 3.4.1 met ‘1 keer of vaker’ te worden beantwoord. De griezeleffecten hebben een korte spanningsboog en zijn daarom niet hevig. Vraag 3.4.2 moet dan naar het oordeel van de Klachtencommissie ook met ‘nooit worden beantwoord’.

Vraag 3.12.1 ‘Spelen de angstaanjagende scènes zich af in een alledaagse omgeving?’

Naar het oordeel van de Klachtencommissie spelen de scènes zich af in een alledaagse omgeving, onder meer in een schoolbus (aflevering 4) en een tuin (aflevering 6). Dit is niet door de Distributeur bestreden.

Vraag 3.12.2 ‘Komen er één of meer onrealistische personages voor in de angstwekkende scènes?’

In de toelichting op de vragenlijst staat dat het bij onrealistische personages gaat om: “[..] personages die afwijken van gewone mensen of dieren door een ongewoon uiterlijk of door zeer bijzondere eigenschappen.”

Naar het oordeel van de Klachtencommissie komen er één of meer onrealistische personages naar voren in beide afleveringen, meer specifiek de elf- en trolachtige wezens uit aflevering 4 en de zombie-achtige wezens uit aflevering 6. Dit is niet door de Distributeur bestreden.

Vraag 3.12.2 moet naar het oordeel van de Klachtencommissie dan ook met ‘Ja’ worden beantwoord.

Vraag 3.13.1 ‘Komen er beelden voor van fantasiewezens, transformaties of dieren die zich dreigend gedragen of er dreigend uitzien?’

De toelichting bij deze vraag is als volgt: “Dreigende wezens zijn fantasiewezens die er dreigend uitzien of zich dreigend gedragen, die zich transformeren in een dreigend wezen of dieren die dreigend gedrag vertonen of er dreigend uitzien.”

Naar het oordeel van de Klachtencommissie komen er beelden voor van (transformaties naar) fantasiewezens die er dreigend uitzien of zich dreigend gedragen. Meer specifiek de transformaties naar elf- en trolachtige wezens uit aflevering 4 en de zombie-achtige wezens uit aflevering 6 die zich dreigend gedragen én er dreigend uitzien. De Distributeur heeft dit niet bestreden.

Vraag 3.13.1 moet naar het oordeel van de Klachtencommissie dan ook met ‘1 keer of vaker’ worden beantwoord.

Bovenstaande beoordeling door de Klachtencommissie brengt de classificatie van de Serie op 9 jaar vanwege angst. Aan de Distributeur kan worden toegegeven dat andere door hem genoemde producties met dezelfde classificatie meer griezeleffecten bevatten. Nu het er echter bij de beantwoording van vraag 3.4.1. om gaat of er griezeleffecten in de productie voorkomen speelt het aantal griezeleffecten bij de beantwoording van de vraag geen rol.

Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de klacht over de Serie **gegrond**.

Ingevolge artikel 13 lid 1 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bij een (deels) gegronde verklaarde klacht gerechtigd tot het opleggen van één of meer van de sancties zoals genoemd in het onderhavige artikel. De Klachtencommissie overweegt hierover als volgt.

Gezien de door de Klachtencommissie vastgestelde leeftijdscategorie dient de Serie te worden hergeclassificeerd. De Klachtencommissie ziet voorts reden tot het opleggen van een boete. Immers in haar eerdere uitspraak van The Sleepover (13 november 2020) heeft de Klachtencommissie een klacht jegens de Distributeur gegrond verklaard. De laatste gegrond verklaarde klacht is derhalve niet langer dan vijf jaar geleden. Bij de berekening van de onderstaande boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn.

De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke overtredingen'; de Serie is fout geclassificeerd. De Distributeur is een landelijk/mondiaal opererende organisatie, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt. Nu de classificatie moet worden verhoogd van Alle Leeftijden naar 9 jaar vanwege angst, is sprake van twee leeftijdscategorieën verschil in één inhoudscategorie (angst). Dit betekent twee punten, zodat de boete € 2.000,- bedraagt.

Tenslotte ziet de Klachtencommissie in het feit dat de Serie nog op video on demand is te zien aanleiding haar beslissing uitvoerbaar bij voorraad te verklaren

8. De beslissing van de Klachtencommissie

Herclassificatie

De Distributeur dient de classificatie van de Serie **binnen drie werkdagen** na dagtekening van deze uitspraak aan te passen op 9 jaar vanwege angst, alsmede alle maatregelen te nemen die ertoe leiden dat de classificatie van 9 jaar op basis van angst wordt gehanteerd.

Dwangsom

De Klachtencommissie legt bovengenoemde maatregel van herclassificatie op onder verbeurte van een dwangsom van € 1.000,- per dag, te rekenen vanaf vijf werkdagen na de datum van deze uitspraak met een maximum van € 25.000,-.

Boete

De Klachtencommissie legt aan de Distributeur een boete op van € 2.000,- te voldoen **binnen 30 dagen** na factuurdatum. De factuur wordt separaat toegezonden.

Uitvoerbaar bij voorraad

De Klachtencommissie verklaart deze beslissing uitvoerbaar bij voorraad.

Beroep

Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld.

Het beroepschrift dient krachtens een beslissing van de voorzitter van de Commissie van Beroep d.d. 20 januari jl. binnen twee weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Hilversum 21 januari 2021